PROGRAM NAUCZANIA PRZEDMIOTU FAKULTATYWNEGO
NA WYDZIALE LEKARSKIM I
ROK AKADEMICKI 2016/2017
PRZEWODNIK DYDAKTYCZNY

1. **NAZWA PRZEDMIOTU : Przychodzi pacjent do lekarza-warsztaty skutecznej interakcji**

2. NAZWA JEDNOSTKI (jednostek) realizującej przedmiot:

Pracownia Socjologii Medycznej Katedry Medycyny Społecznej

3 . Adres jednostki odpowiedzialnej za dydaktykę:

- **Collegium Adama Wrzoska, ul. Dąbrowskiego 79**
- **61 8546825; 61 8546826; 61 8546827**
- **www.psm.ump.edu.pl**
- **psm@ump.edu.pl**

4. Kierownik jednostki:

- Dr n. biol. Małgorzata Gromadecka-Sutkiewicz

5. Osoba zaliczająca przedmiot w E– indeksie z dostępem do platformy WISUS

- Dr n. biol. Małgorzata Gromadecka-Sutkiewicz

6. Osoba odpowiedzialna za zajęcia fakultatywne z dostępem do platformy WISUS do list studentów

- **Dr Małgorzata Gromadecka-Sutkiewicz**
- **Tel. kontaktowy: 61 8546825; 61 8546826**
- **mgromade@ump.edu.pl**
- **Osoba zastępująca: Dr Jan Kłos**
- **Tel. kontaktowy: 61 8546827**
- **klosj@ump.edu.pl**

7. Miejsce przedmiotu w programie studiów:

Rok: V i VI

Semestr: dziewiąty-dziesiąty i jedenasty-dwunasty

8. Liczba godzin ogółem : 15 **liczba pkt ECTS: 1**

Jednostki uczestniczące w nauczaniu przedmiotu	Semestr zimowy liczba godzin			
	W	Ć	Ćwiczenia kategoria	S
Pracownia Socjologii Medycznej		15	C	
Razem:		**15**	**C**	

9 . Cel nauczania przedmiotu

Celem nauczania jest praktyczne nabycie umiejętności właściwego prowadzenia interakcji z pacjentem, oraz nawyk stałej ewaluacji procesu interakcji.

10.SYLABUS

Nazwa przedmiotu/modułu	**Przychodzi pacjent do lekarza-warsztaty skutecznej interakcji**	
Wydział	Lekarski I	
Nazwa kierunku studiów	lekarski	
Poziom kształcenia	jednolite studia magisterskie	
Forma studiów	stacjonarne	
Język przedmiotu	język polski	
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy☐ **fakultatywny** ☐	
Rok studiów/semestr	I ☐ II ☐ III ☐ IV ☐ **V ☐ VI** ☐	1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐ 7 ☐ 8 ☐ **9** ☐ **10** ☐ **11** ☐ **12** ☐
Liczba godzin zajęć dydaktycznych z podziałem na formy prowadzenia zajęć	15, w tym: 0 - wykłady, 0- seminaria, 15 – ćwiczenia	
Założenia i cele przedmiotu	Interakcja z lekarzem wywiera olbrzymi wpływ na sytuację zdrowotną pacjenta. Skuteczne postępowanie lekarskie wymaga przeprowadzania w prawidłowy sposób interakcji z pacjentem, co skutkuje wytworzeniem więzi terapeutycznej. Więź ta definiowana jest jako aktywna postawa tworząca klimat zaufania, szacunku i zainteresowania, co stanowi podstawę do zdobycia wiarygodnych	

	informacji przez lekarza, na co składa się postawienie trafnej diagnozy, tworzenie planu działania oraz zapewnienie współpracy pacjenta przy wdrażaniu skutecznej terapii. Procedura ta ze strony lekarza wymaga rozumienia przez niego swojej roli zawodowej oraz posiadania umiejętności prowadzenia profesjonalnej interakcji ukierunkowanej na cechy indywidualne pacjenta (wiek, płeć, wiedza, emocje, umiejętności, stan zdrowia i poziom sprawności, sytuacja ekonomiczna i społeczna). **Cele kształcenia:** - nabycie umiejętności właściwego prowadzenia interakcji z pacjentem w oparciu o skuteczne techniki komunikacyjne - koncentrowanie się na potrzebach pacjenta, podążanie za tymi potrzebami, aktywne słuchanie, wyjaśnianie perspektywy medycznej, werbalizacja emocji, kreowanie atmosfery zaufania i akceptacji, dopuszczanie pauz, pozytywne wsparcie i motywowanie do działania, nawiązywanie i utrzymywanie kontaktu wzrokowego, zachowanie otwartej pozycji, umiejętność operowania głosem, gestem i mimiką, znaczenie „dobrego dotyku" - umiejętność rozpoznawania kluczowych informacji dotyczących pacjenta, jego sytuacji społeczno-ekonomicznej, stanu poznawczo-emocjonalnego i możliwości komunikacyjnych oraz nawyk stałej kontroli przebiegu interakcji z pacjentem. **Opis przedmiotu:** Nabycie praktycznej umiejętności budowania interakcji, nawiązywania i utrzymania więzi z pacjentem, skuteczne zdobywanie informacji od pacjenta oraz przekazywania ich pacjentowi, umiejętność zapewnienia sobie współpracy ze strony pacjenta. Student powinien znać i umieć wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej, niewerbalnej i relacji przestrzennych. **Efekty kształcenia:** **Wiedza:** - zna i rozumie cele i zasady komunikacji werbalnej, pozawerbalnej i budowania relacji przestrzennych, aby skutecznie kierować przebiegiem interakcji - zna i rozumie znaczenie czynników leżących po stronie lekarza jak i pacjenta, wspomagających i zakłócających proces leczenia (potrzeby, obraz choroby, adaptacja do niej) - zna techniki ułatwiające prowadzenie skutecznej interakcji uwzględniając cechy indywidualne pacjenta **Umiejętności:** - umie praktycznie zastosować zasady komunikacji werbalnej, pozawerbalnej i budowania relacji przestrzennych, co pozwala kierować przebiegiem interakcji - potrafi rozpoznawać i zastosować czynniki wspomagające interakcję oraz stara się wyeliminować czynniki ją zakłócające - potrafi zastosować w praktyce techniki ułatwiające prowadzenie skutecznej interakcji w odniesieniu do specyfiki pacjenta - potrafi nawiązywać i utrzymywać więź z pacjentem - radzi sobie z sytuacjami trudnymi (przekazywanie złych wiadomości, okazywanie negatywnych emocji przez pacjenta oraz krytyka ze strony pacjentów) **Kompetencje:** - posiada nawyk stałej ewaluacji przebiegu interakcji z pacjentem - ma zdolność wykonywania swojej roli utrzymując wysokie standardy zawodowe (kierowanie się dobrem pacjenta, przestrzeganie tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta) - zna swoje silne i słabe strony, stale dokształca się w celu poprawy swoich umiejętności.

Symbol efektów kształ-cenia zgodnie ze stan-dardami	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia:
	WIEDZA (ZGODNIE ZE SZCZEGÓŁOWYMI EFEKTAMI KSZTAŁCENIA)	
D.W4.	rozumie znaczenie komunikacji werbalnej i niewerbalnej w procesie komunikowania się z pacjentami oraz pojęcie zaufania w interakcji z pacjentem;	Kolokwium, dyskusja, ocena znajomości przeczytanej literatury i materiałów multimedialnych, ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
D.W9.	zna problematykę adaptacji do choroby jako sytuacji trudnej, etapów przystosowania do zagrażających wydarzeń i potrzeb pacjentów, umierania i procesu żałoby rodziny;	Kolokwium, dyskusja, ocena znajomości przeczytanej literatury i materiałów multimedialnych, ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
D.W16.	rozumie kulturowe, etniczne i narodowe uwarunkowania zachowań ludzkich;	Kolokwium, dyskusja, ocena znajomości przeczytanej literatury i materiałów multimedialnych, ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
	UMIEJĘTNOŚCI (ZGODNIE ZE SZCZEGÓŁOWYMI EFEKTAMI KSZTAŁCENIA)	
D.U1.	uwzględnia w procesie postępowania terapeutycznego subiektywne potrzeby i oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno-kulturowych;	Kolokwium, dyskusja, ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
D.U4.	buduje atmosferę zaufania podczas całego procesu leczenia;	Ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
D.U5.	przeprowadza rozmowę z pacjentem dorosłym, dzieckiem i rodziną z zastosowaniem techniki aktywnego słuchania i wyrażania empatii, a także rozmawia z pacjentem o jego sytuacji życiowej;	Ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, kolokwium, drama
D.U6.	informuje pacjenta o celu, przebiegu i ewentualnym ryzyku proponowanych działań diagnostycznych lub terapeutycznych i uzyskuje jego świadoma zgodę;	Kolokwium, dyskusja, ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
D.U7.	przekazuje pacjentowi i jego rodzinie informacje o niekorzystnym rokowaniu;	Kolokwium, ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
D.U8.		Kolokwium, ocena postawy i pracy

	udziela porady w kwestii przestrzegania zaleceń terapeutycznych i prozdrowotnego trybu życia;	studenta na zajęciach, drama
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE (ZGODNIE Z OGÓLNYMI EFEKTAMI KSZTAŁCENIA)	
3a	potrafi nawiązać i utrzymać głęboki i pełen szacunku kontakt z chorym;	Dyskusja, ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
3b	kieruje się dobrem chorego, stawiając je na pierwszym miejscu;	Dyskusja, ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
3c	przestrzega tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta;	Ocena postawy i pracy studenta na zajęciach, drama
3d	posiada świadomość własnych ograniczeń i umiejętność stałego dokształcania się.	Ocena postawy i pracy studenta na zajęciach

PUNKTY ECTS	**1**

TREŚCI MERYTORYCZNE PRZEDMIOTU:	
Tematyka	**Forma** *(wykłady,seminariu,, ćwiczenia, zaj.fakultatywne, itp…)*
Zajęcia odbywają się w oparciu o metodę wideotreningu komunikacji; krótkie przypomnienie podstawowych zasad interakcji między lekarzem i pacjentem, czyli struktura i sekwencja skutecznej komunikacji lekarza i pacjenta; indywidualne ćwiczenie praktycznych umiejętności wchodzenia i utrzymania interakcji z pacjentem symulowanym - dramy utrwalane na wideo; analiza zarejestrowanych dram w oparciu o punkty ewaluacyjne odnoszące się do budowania interakcji poprzez komunikację; wykonanie dramy modelowej; zaliczenie zajęć.	ćwiczenia

LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Hebanowski M., Kliszcz J., Trzeciak B.: Poradnik komunikowania się lekarza z pacjentem. PZWL, Warszawa 1999.
2. Gordon T., Edwards W.S.: Rozmawiać z pacjentem. Medicover, Warszawa 2009.
3. Tobiasz-Adamczyk B.: Relacje lekarz-pacjent w perspektywie socjologicznej. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2002.
4. Rollnick S., Miller W.R., Butler Ch.: Wywiad motywujący w opiece zdrowotnej. Medicover, Warszawa 2010.
5. Mayerscough P.R., Ford M.: Jak rozmawiać z pacjentem. GWP, Gdańsk 2002.

WARUNKI UZYSKANIA ZALICZENIA PRZEDMIOTU:

Zajęcia mają charakter ćwiczeń. Przedmiot kończy się uzyskaniem zaliczenia bez oceny.
Dopuszcza się 2 nieobecności usprawiedliwione przez lekarza lub spowodowane ważnymi zdarzeniami losowymi. Każdą nieobecność należy zaliczyć u prowadzącego zajęcia. Dwie nieusprawiedliwione nieobecności powodują konieczność zaliczenia przez studenta całego cyklu zajęć. Zaliczenie przedmiotu

jest wypadkową następujących elementów: oceny przygotowania do zajęć; oceny aktywności podczas ćwiczeń i zaliczenia pisemnego – 5 pytań otwartych, czas na odpowiedź: 25 minut.

11.Tematyka poszczególnych ćwiczeń i seminariów

Ćwiczenia - Semestr zimowy		
Tematyka ćwiczeń		**Osoba odpowiedzialna**
Ćwiczenie 1.	Krótkie przypomnienie podstawowych zasad interakcji między lekarzem i pacjentem, czyli struktura i sekwencja skutecznej komunikacji lekarza i pacjenta	Dr M. Gromadecka-Sutkiewicz/Dr J. Kłos
Ćwiczenie 2.	Indywidualne ćwiczenie praktycznych umiejętności wchodzenia i utrzymania interakcji z pacjentem symulowanym - dramy utrwalane na wideo	Dr M. Gromadecka-Sutkiewicz/Dr J. Kłos
Ćwiczenie 3.	Indywidualne ćwiczenie praktycznych umiejętności wchodzenia i utrzymania interakcji z pacjentem symulowanym - dramy utrwalane na wideo	Dr M. Gromadecka-Sutkiewicz/Dr J. Kłos
Ćwiczenie 4.	Analiza zarejestrowanych dram w oparciu o punkty ewaluacyjne	Dr M. Gromadecka-Sutkiewicz/Dr J. Kłos
Ćwiczenie 5.	Wykonanie dramy modelowej. Zaliczenie zajęć	Dr M. Gromadecka-Sutkiewicz/Dr J. Kłos

12. Organizacja zajęć:

Cykl zajęć obejmuje 5 spotkań.

17.10.2016-21.11.2016; 13.00-15.15 (każdy poniedziałek)

07.04.2017-12.05.2017; 13.00-15.15 (każdy piątek)

19.05.2017-16.06.2017; 13.00-15.15 (każdy piątek)

REGULAMIN ZAJĘĆ:

1.Zajęcia z przedmiotu fakultatywnego „Przychodzi pacjent do lekarza-warsztaty skutecznej interakcji" prowadzone przez Pracownię Socjologii Medycznej odbywają się w Collegium Adama Wrzoska, ul. Dąbrowskiego 79, sala 313 (III piętro), tel. 61 8546825; 618546826; 618546827.
2. Zapisy na zajęcia odbywają się w formie elektronicznej.
3. Dopuszcza się 2 nieobecności usprawiedliwione przez lekarza lub spowodowane ważnymi zdarzeniami losowymi. Każdą nieobecność należy zaliczyć u prowadzącego zajęcia.
4. Dwie nieusprawiedliwione nieobecności na zajęciach powodują konieczność zaliczenia całego cyklu zajęć.

5. Przedmiot kończy się uzyskaniem zaliczenia. Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest obecność na zajęciach, przygotowywanie się i aktywność podczas zajęć oraz zaliczenie kolokwium pisemnego podczas ostatnich zajęć – 5 pytań otwartych, czas na odpowiedź: 25 minut.

PROGRAM ZAJĘĆ:

Program zajęć:
Zajęcia odbywają się w oparciu o metodę wideotreningu komunikacji.
1. Krótkie przypomnienie podstawowych zasad interakcji między lekarzem i pacjentem, czyli struktura i sekwencja skutecznej komunikacji lekarza i pacjenta.
- przygotowanie przed spotkaniem
- otwarcie interakcji
- zbieranie informacji
- wydobycie i zrozumienie punktu widzenia pacjenta
- komunikacja podczas przeprowadzania badania fizykalnego
- dzielenie się informacjami i edukacja pacjenta
- negocjowanie i uzgadnianie planu leczenia
- zamknięcie interakcji

2. Indywidualne ćwiczenie praktycznych umiejętności wchodzenia i utrzymania interakcji z pacjentem symulowanym - dramy utrwalane na wideo.
3. Analiza zarejestrowanych dram w oparciu o punkty ewaluacyjne odnoszące się do budowania interakcji poprzez komunikację:
- werbalną (np. .zrozumiały język, zasada zapytaj-powiedz-zapytaj, proszenie o więcej informacji, zachęcanie do zadawania pytań)
- niewerbalną (np. utrzymywanie kontaktu wzrokowego, przyjęcie komfortowej odległości interpersonalnej, mimika, otwarta postawa ciała, modulacja głosu)
- budowanie relacji czasowo-przestrzennych (np. ustawienie gabinetu, prawidłowa kolejność zdarzeń)

4. Zastosowanie poznanych zasad w kontakcie z pacjentem symulowanym – drama utrwalona na wideo.

PROGRAM NAUCZANIA

Wymagania wstępne: obowiązuje znajomość pojęć i procesów poznanych podczas zajęć z „Socjologii medycyny".

Przygotowanie do zajęć: prowadzący zadaje tematykę jaką należy przygotować, podaje publikacje z których można skorzystać (dopuszczalne jest także korzystanie z innych publikacji i stron internetowych).

Wymagania końcowe: na zakończenie zajęć student powinien umieć budować interakcję z pacjentem w oparciu o skuteczne techniki komunikacyjne, oceniać i modyfikować interakcję odnosząc się do unikalności każdej relacji i każdego pacjenta,

13.Kryteria zaliczenia przedmiotu:

Zaliczenie – kryterium zaliczenia
Przedmiot kończy się uzyskaniem zaliczenia bez oceny. Zaliczenie przedmiotu jest wypadkową następujących elementów: oceny przygotowania do zajęć, oceny aktywności podczas zajęć i prawidłowości wykonanych ćwiczeń, oraz zaliczenie kolokwium pisemnego podczas ostatnich zajęć – 5 pytań otwartych, czas na odpowiedź: 25 minut.

14. Literatura:

Zalecana literatura:

1.Hebanowski M., Kliszcz J., Trzeciak B.: Poradnik komunikowania się lekarza z pacjentem. PZWL, Warszawa 1999.

2.Gordon T., Edwards W.S.: Rozmawiać z pacjentem. Medicover, Warszawa 2009.

3.Tobiasz-Adamczyk B.: Relacje lekarz-pacjent w perspektywie socjologicznej. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2002.

4.Rollnick S., Miller W.R., Butler Ch.: Wywiad motywujący w opiece zdrowotnej. Medicover, Warszawa 2010.

5. Mayerscough P.R., Ford M.: Jak rozmawiać z pacjentem. GWP, Gdańsk 2002.

15. Podpis osoby odpowiedzialnej za nauczanie przedmiotu lub koordynatora